

Bekendtgørelse om arbejdsmiljøforhold for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj og for deres arbejdsgivere¹⁾

I medfør af § 40 g, stk. 1 og 2, og § 149, stk. 10, i lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 1036 af 28. august 2013, **som ændret ved lov nr. 602 af 4. juni 2016, henholdsvis for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985, som ændret ved lov nr. 346 af 17. maj 2000,** fastsættes efter bemyndigelse i henhold til § 152, stk. 1:

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Denne bekendtgørelse gælder for besætningsmedlemmer, der gør tjeneste om bord på danske, civile luftfartøjer og for deres arbejdsgivere.

Stk. 2. Et luftfartøj betragtes som dansk, når det er dansk registreret eller opereres i henhold til en dansk driftstilladelse.

§ 2. Bestemmelserne i denne bekendtgørelse finder kun anvendelse i forbindelse med besætningsmedlemmets udførelse af arbejde om bord på luftfartøj og kun, hvis arbejdet er omfattet af besætningsmedlemmets certifikatrettigheder eller må anses for en del af ansættelsesforholdet.

Kapitel 2

Definitioner

§ 3. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Besætningsmedlem: En person, som i henhold til lov om luftfart eller bestemmelser udfærdiget i medfør af denne er indehaver af et certifikat udstedt eller godkendt af ~~Trafikstyrelsen~~ **Trafik- og Byggestyrelsen**.

---

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, EF-Tidende 1989, nr. L 183, s. 1, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/104/EF af 16. september 2009 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (andet særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF), EU-Tidende 2009, nr. L 260, s. 5, Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (fjerde særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF), EF-Tidende 1990, nr. L 156, s. 9, Rådets direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplerende foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold, EF-Tidende 1991, nr. L 206, s. 19, Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere, som er gravide, som lige har født eller som ammer (tiende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF), EF-Tidende 1992, nr. L 348, s. 1, Rådets direktiv 2000/79/EF af 27. november 2000 om iværksættelse af den europæiske aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for mobile arbejdstagere i civil luftfart, som er indgået af Sammenslutningen af Europæiske Luftfartsselskaber (AEA), European Transport Workers' Federation (ETF), European Cockpit Association (ECA), Den Europæiske Organisation for Regionale Luftfartsselskaber (ERA) og Den Internationale Charterflysammenslutning (IACA), EF-Tidende 2000, nr. L 302, s. 57, **Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling, EF-Tidende 1996, nr. L 159, s.1 samt Rådets direktiv 2013/59/Euratom af 5. december 2013 om fastlæggelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse mod de farer, som er forbundet med udsættelse for ioniserende stråling og om ophævelse af direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom og 2003/122/Euratom, EU-Tidende 2013, nr. L 13, s. 1.**

- 2) Flyvebesætningsmedlem: Et certificeret besætningsmedlem, der er pålagt opgaver af betydning for foringen af et luftfartøj i flyvetjenestetiden.
- 3) Kabinebesætningsmedlem: Et certificeret besætningsmedlem, der er pålagt andre opgaver end foringen af et luftfartøj i flyvetjenestetiden.
- 4) Ansat/arbejdsgiver: En indehaver af et certifikat, der har ret til umiddelbart at udøve certifikatets rettigheder i en bestemt virksomhed, betragtes som udgangspunkt som ansat i virksomheden i den periode, som certifikatrettigheden må udøves i den pågældende virksomhed. Hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, kan **Trafikstyrelsen Trafik- og Byggestyrelsen** efter ansøgning træffe afgørelse om, at udgangspunktet kan fraviges.
- 5) Arbejdsgiver: Enhver fysisk eller juridisk person, der har stiftet et arbejdsmæssigt forhold med besætningsmedlemmet, og som har ansvaret for virksomheden.
- 6) **mSv: Millisievert, som er et udtryk for den gennemsnitligt akkumulerede dosis baggrundsstråling, eksklusiv Radon, som en person i forhold til sin vægt modtager. En Sievert svarer til en joule pr. kg og en millisievert svarer således til en joule pr. ton.**

Kapitel 3

Generelt

§ 4. Sikkerheds- og sundhedsarbejdet i virksomheden varetages gennem samarbejde mellem arbejdsgiveren, eventuelle arbejdsledere og de ansatte besætningsmedlemmer.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal give de ansatte besætningsmedlemmer alle nødvendige oplysninger af betydning for sikkerhed og sundhed, og skal give dem adgang til at fremsætte forslag vedrørende sikkerhed og sundhed under tjeneste om bord på luftfartøjet.

Stk. 3. Arbejdsgiveren har pligt til at gøre arbejdsmiljøorganisationens medlemmer bekendt med **Trafik- og Byggestyrelsens** trufne afgørelser og skriftligt afgivne påbud omfattet af denne bekendtgørelse.

Kapitel 4

Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

§ 5. Arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der må ikke anvendes arbejdsprocesser- og metoder, der hverken på kort eller lang sigt kan være farlige ved arbejdets udførelse.

§ 6. Arbejdsgiveren skal sikre, at der udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen under hensyntagen til de arbejdsprocesser og arbejdsmetoder, der anvendes. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de bestemmelser, der er angivet i de direktiver, som denne bekendtgørelse gennemfører.

Stk. 2. Arbejdspladsvurderingen skal forefindes i virksomheden og være tilgængelig for virksomhedens ledelse, de ansatte og **Trafikstyrelsen Trafik- og Byggestyrelsen**.

Stk. 3. Det skal gennem en påtegning på arbejdspladsvurderingen fra arbejdsmiljøorganisationen dokumenteres, at denne har været inddraget.

Stk. 4. En arbejdspladsvurdering skal revideres, når der sker ændringer i arbejdet, arbejdsprocesser og arbejdsmetoder, og disse ændringer har betydning for sikkerhed og sundhed under arbejdet, dog mindst hvert 3. år.

§ 7. Ved planlægning af nye eller ændring af eksisterende arbejdspladser, arbejdsprocesser og arbejdsmetoder, indførelse af ny teknologi, anskaffelse af tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler samt ved anvendelse af stoffer og materialer skal det sikres, at arbejdsmiljøet bringes i overensstemmelse med indholdet i denne bekendtgørelse.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal sikre, at besætningsmedlemmer høres ved planlægning og indførelse af ny

teknologi.

§ 8. Virksomhedens arbejdsmiljøorganisation skal deltage i planlægningen af arbejdet, jf. §§ 5-7, samt i kontrollen af arbejdsmiljøet, jf. §§ 15 og 16, stk. 1, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I virksomheder, hvor der ikke skal oprettes en arbejdsmiljøorganisation, jf. § 18, stk. 1, skal de ansatte besætningsmedlemmer deltage i planlægningen af arbejdet samt i kontrollen med arbejdsmiljøet, herunder i udarbejdelsen af arbejdspladsvurderingen.

Kapitel 5

Arbejdets udførelse

§ 9. Arbejdet skal i alle led udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med denne bekendtgørelse, herunder bestemmelserne i de direktiver, som denne bekendtgørelse gennemfører.

Stk. 2. Arbejde med manuel håndtering skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne.

Stk. 3. Ved udførelsen af arbejdet skal det sikres, at klima- og belysningsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige under hensyntagen til det arbejde, der skal udføres. Der skal herunder træffes foranstaltninger til at beskytte de ansatte besætningsmedlemmer mod stærk hede eller kulde.

Stk. 4. Unødig støjbelastning skal undgås. Støjniveauet under arbejdet skal holdes så lavt, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænser skal overholdes.

Stk. 5. Unødig påvirkning fra stråling skal undgås. Påvirkning fra stråling under arbejdet skal holdes så lavt, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænser skal overholdes.

Stk. 6. Arbejdsgiveren skal i virksomheder, hvor den effektive dosis af kosmisk stråling for besætningsmedlemmer kan overstige 6 mSv, allerede ved en dosis på 1 mSv træffe passende foranstaltninger, herunder navnlig

- 1) vurdere det pågældende besætningsmedlems bestråling,
- 2) tage hensyn til den vurderede bestråling ved tilrettelæggelsen af arbejdsplaner med henblik på at reducere doserne for særligt udsatte besætningsmedlemmer,
- 3) informere de berørte besætningsmedlemmer om de sundhedsrisici, som deres arbejde medfører, og om deres individuelle dosis,
- 4) sikre at arbejdsvilkårene for gravide besætningsmedlemmer er således, at dosis for det ufødte barn bliver så lav som det med rimelighed er opnåeligt, og således at det vil være usandsynligt, at denne dosis overstiger 1 mSv i løbet af i det mindste resten af graviditeten, og
- 5) årligt inden 1. marts, indberette den estimerede effektive dosis, som det enkelte besætningsmedlem har været udsat for til Statens Institut for Strålebeskyttelse og Trafik- og Byggestyrelsen på særlig blanket.-

Stk. 67. Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes, jf. bekendtgørelser om arbejde med stoffer og materialer samt om grænseværdier for stoffer og materialer på luftfartsområdet.

Stk. 78. Foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrisikoen skal foretages, jf. bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer på luftfartsområdet.

Stk. 89. Unødvendige påvirkninger fra biologiske agenser skal undgås, jf. bekendtgørelse om biologiske agenser og arbejdsmiljø på luftfartsområdet.

Stk. 910. Unødige fysiske belastninger samt uhensigtsmæssige arbejdsstillinger eller bevægelser skal

undgås.

§ 10. Ved arbejde, som virker fysisk eller psykisk skadeligt eller belastende på kort eller lang sigt, kan ~~Trafikstyrelsen~~Trafik- og Byggestyrelsen udstede forbud eller give påbud om, at særlige arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, som er nødvendige for at forebygge sygdom, nedslidning, ulykker m.v., skal gennemføres.

§ 11. Det arbejdsudstyr, som anvendes under arbejdet, skal opfylde de minimumskrav, der er anført i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/104/EF af 16. september 2009 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet.

Kapitel 6

Særlige risikogrupper, herunder gravide og ammende

§ 12. Ved arbejdets udførelse skal der tages hensyn til den ansattes alder, indsigt, arbejdsevne og øvrige forudsætninger.

Stk. 2. For gravide og ammende besætningsmedlemmer gælder reglerne til sikring af sikkerhed og sundhed for gravide og ammende arbejdstagere på arbejdsmiljølovens område.²⁾

Kapitel 7

Oplæring og instruktion

§ 13. Arbejdsgiveren skal sikre, at hvert enkelt besætningsmedlem uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion, således at arbejdet kan udføres på forsvarlig måde og under hensyn til besætningsmedlemmernes sikkerhed og sundhed.

§ 14. Arbejdsgiveren skal sikre, at besætningsmedlemmer fra en fremmed virksomhed, der udfører arbejde for arbejdsgiveren, får en passende instruktion om de sikkerheds- og sundhedsforhold på virksomheden, der har betydning for deres arbejde.

Kapitel 8

Kontrol med arbejdsmiljøet

§ 15. Arbejdsgiveren skal sikre, at der udarbejdes arbejdsforskrifter for rengøring, reparation og vedligeholdelse i det omfang, det er nødvendigt, for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, samt sikre, at disse overholdes ved at føre effektiv kontrol.

§ 16. Der skal føres effektiv kontrol med, at sundhedsskadelige påvirkninger såsom risiko for ulykker hidrørende fra elektrisk strøm, eksplosion, brand, forgiftning og rystelser er effektivt forebygget.

Stk. 2. Såfremt der kan opstå sundhedsfare på grund af gasser, dampe, støv, støj og stråling, skal arbejdsgiveren sikre, at det jævnligt eller om nødvendigt til stadighed kontrolleres, om forholdene er i orden. Kontrollen kan indebære behov for, at der foretages nødvendige målinger. Måleresultater skal opbevares og på forlangende fremvises for ~~Trafikstyrelsen~~Trafik- og Byggestyrelsen.

§ 17. Arbejdsgiveren skal sikre at anmelde arbejdsulykker på ~~Trafikstyrelsen~~Trafik- og Byggestyrelsens udarbejdede blanket om arbejdsulykker, hvis arbejdsulykken har medført uarbejdsdygtighed for arbejdstageren i mere end en dag.

Kapitel 9

Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde

Virksomheder uden krav til arbejdsmiljøorganisation

§ 18. For virksomheder **hjemmehørende i Danmark** med **1-4-9** ansatte besætningsmedlemmer **og for virksomheder hjemmehørende i Grønland med 1-4 -ansatte besætningsmedlemmer** er der ikke pligt til at oprette en arbejdsmiljøorganisation.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal i disse virksomheder sikre, at samarbejdet om sikkerhed og sundhed kan finde sted, samt at en årlig arbejdsmiljødrøftelse gennemføres. Samarbejdet sker ved løbende direkte kontakt og dialog mellem arbejdsgiveren, eventuelle arbejdsledere og de øvrige ansatte besætningsmedlemmer.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal over for **Trafikstyrelsen Trafik- og Byggestyrelsen** skriftligt kunne dokumentere, at den årlige arbejds-miljødrøftelse har fundet sted.

Virksomheder med krav om arbejdsmiljøorganisation

§ 19. Samarbejdet om sikkerhed og sundhed skal i virksomheder **hjemmehørende i Danmark** med **5-10** ansatte besætningsmedlemmer eller derover **og for virksomheder hjemmehørende i Grønland med 5 ansatte besætningsmedlemmer eller derover** foregå i en arbejdsmiljøorganisation, som består af arbejdsgiverrepræsentanter og valgte arbejdstagerrepræsentanter.

Stk. 2. De ansatte flyvebesætningsmedlemmer henholdsvis kabinebesætningsmedlemmer skal hver af deres midte vælge en arbejdsmiljørepræsentant for hver luftfartøjstype eller andet hensigtsmæssigt afgrænset arbejdsområde.

Stk. 3. Samtlige ansatte besætningsmedlemmer i virksomheden har valgt og er valgbare ved valg af arbejdsmiljørepræsentant.

Stk. 4. Valget som arbejdsmiljørepræsentant gælder for 2 år, dog længst indtil arbejdsmiljørepræsentantens ansættelse i virksomheden som besætningsmedlem ophører. Der kan indgås en aftale mellem arbejdsgiveren og de ansatte besætningsmedlemmer om, at der for fremtidige valg af arbejdsmiljørepræsentanter gælder en længere valgperiode, dog højst 4 år.

Stk. 5. Det påhviler arbejdsgiveren at sikre, at valg af arbejdsmiljørepræsentant kan finde sted i overensstemmelse med stk. 2 og 4.

Stk. 6. Formanden for arbejdsmiljøorganisationen udpeges af arbejdsgiveren blandt arbejdsmiljøorganisationens medlemmer.

Stk. 7. Formanden sikrer, at der udarbejdes en liste over, hvem der til enhver tid er medlemmer, herunder formand for arbejdsmiljøorganisationen. **Trafikstyrelsen Trafik- og Byggestyrelsen** kan anmode om at blive gjort bekendt med listen. Formanden sikrer endvidere, at de ansatte besætningsmedlemmer i virksomheden bliver bekendt med, hvem der er medlemmer af arbejdsmiljøorganisationen.

Stk. 8. Arbejdsgiveren i virksomheder med arbejdsmiljøorganisation skal hvert år i samarbejde med medlemmerne af arbejdsmiljøorganisationen gennemføre en arbejdsmiljødrøftelse.

Stk. 9. Arbejdsgiveren skal over for **Trafikstyrelsen Trafik- og Byggestyrelsen** skriftligt kunne dokumentere, at den årlige arbejds-miljødrøftelse har fundet sted.

§ 20. Arbejdsgiveren skal sikre, at samarbejdet om sikkerhed og sundhed etableres, udvikles og vedligeholdes, således at medlemmerne af arbejdsmiljøorganisationen kan løse opgaverne på tilfredsstillende måde. Arbejdsgiveren skal sikre, at virksomhedens øverste ledelse direkte er repræsenteret i virksomhedens arbejdsmiljøorganisation.

Kapitel 10

Arbejds miljøuddannelsen

Obligatorisk arbejds miljøuddannelse

§ 21. Medlemmer af arbejds miljøorganisationen skal gennemføre en obligatorisk arbejds miljøuddannelse for besætningsmedlemmer, jf. § 22.

Stk. 2. I virksomheder **hjemmehørende i Danmark** med **1-94 ansatte besætningsmedlemmer og i virksomheder hjemmehørende i Grønland med 1-4 ansatte besætningsmedlemmer** skal arbejdsgiveren eller en repræsentant for denne gennemgå arbejds miljøuddannelsen.

§ 22. Den obligatoriske arbejds miljøuddannelse for besætningsmedlemmer er på 3 dage. Den sidste af de 3 dage afholdes som et opfølgingsmodul ca. 1 måned efter gennemførelse af de første 2 dage.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal senest 4 uger efter valg af arbejds miljørepræsentanter og udpegelse af ledelsesrepræsentanter til arbejds miljøudvalget tilmelde disse til den obligatoriske 3-dages arbejds miljøuddannelse, jf. stk. 1.

Stk. 3. Arbejds miljøuddannelsen skal være gennemgået senest 8 måneder efter valg og oprettelse af arbejds miljøorganisation.

Supplerende arbejds miljøuddannelse

§ 23. Arbejdsgiveren skal tilbyde medlemmer af arbejds miljøorganisationen, som har gennemført en obligatorisk arbejds miljøuddannelse efter § 22, en supplerende arbejds miljøuddannelse svarende til 2 dages varighed i deres første funktionsår.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal i hvert af de efterfølgende år i funktionsperioden tilbyde medlemmer af arbejds miljøorganisationen en supplerende arbejds miljøuddannelse svarende til 1½ dages varighed. Arbejds miljøuddannelsen skal være tilbudt og kunne være påbegyndt inden for samme funktionsår.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal over for Trafik- og Byggestyrelsen skriftligt kunne dokumentere, at den supplerende uddannelse, jf. stk. 1 og stk. 2, er tilbudt arbejds miljøorganisationens medlemmer.

Stk. 4. Der kan indgås en aftale mellem arbejdsgiveren og de ansatte om, at supplerende uddannelse efter stk. 2, inden for valgperioden sammenlægges og gennemføres samlet i stedet for inden for hvert funktionsår. Der kan dog ikke sammenlægges supplerende uddannelse af mere end 3 dages varighed.

Stk. 5. Arbejdsgiveren skal over for Trafik- og Byggestyrelsen kunne dokumentere, at der er indgået en aftale efter stk. 4.

Stk. ~~36~~. Supplerende arbejds miljøuddannelse skal tillige tilbydes de medlemmer af arbejds miljøorganisationen, som har gennemført en arbejds miljøuddannelse efter de hidtil gældende regler.

Stk. ~~47~~. Arbejdsgiveren i virksomheder med arbejds miljøorganisation skal sikre, at der ud fra virksomhedens arbejds miljøbehov udarbejdes en kompetenceudviklingsplan **for medlemmerne af arbejds miljøorganisationen vedrørende den supplerende uddannelse, jf. stk. 1, stk. 2 og stk. 6.**

Stk. 8. Kompetenceudviklingsplanen skal indgå i virksomhedens årlige arbejds miljødrøftelse.

Krav til udbydere af obligatorisk arbejds miljøuddannelse

§ 24. Udbyder af den obligatoriske arbejds miljøuddannelse efter § 22 skal, inden kurserne iværksættes, indsende en uddannelsesplan til ~~Trafikstyrelsen~~**Trafik- og Byggestyrelsen**, som efter indstilling fra Arbejds miljørådet for Luftfart skal godkende planen. Herefter skal uddannelsesplanen indsendes til ~~Trafikstyrelsen~~**Trafik- og Byggestyrelsen** hvert 3. år.

Stk. 2. En uddannelsesplan skal indeholde en samlet oversigt over formål, indhold og form på de forskellige moduler. Planen skal endvidere indeholde beskrivelse af

- 1) det overordnede formål,
- 2) rækkefølgen af moduler og indholdet, herunder tidsanvendelse,
- 3) formålet med de enkelte moduler,
- 4) hvordan en hjemmeopgave integreres i uddannelsesforløbet,
- 5) de pædagogiske principper og fremgangsmåder,
- 6) hvorledes der gøres brug af undervisningsmaterialer, og
- 7) om der anvendes gæsteundervisere.

Stk. 3. Hvis udbyderen ikke kan dokumentere, at kravene til uddannelsesplan er opfyldt, kan Trafik- og Byggestyrelsen inddrage sin godkendelse af planen.

§ 25. Udbyder skal sikre, at en underviser i den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse er i besiddelse af virksomheds- og arbejdsmarkedskendskab, branchekundskab, praktiske og teoretiske arbejdsmiljøfaglige kvalifikationer og pædagogiske kvalifikationer.

Stk. 2. Udbyder skal sikre, at der sker en løbende ajourføring af underviserens kvalifikationer

§ 26. Udbyderen har ansvaret for, at de afholdte kurser bliver evalueret af deltagerne. På baggrund af disse evalueringer skal udbyder udarbejde en årlig samlet evaluering.

§ 27. Efter deltagelse i den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse udsteder udbyderen på den sidste dag et kursusbevis, der er godkendt af Trafikstyrelsen/Trafik- og Byggestyrelsen, til hver enkelt deltager.

Kapitel 11

Tilrettelæggelse af arbejdstiden

§ 28. Den maksimale årlige arbejdstid for besætningsmedlemmer må ikke overstige 2000 timer, inklusive beredskabstjeneste (standby). Heraf er blokflyvetiden begrænset til 900 timer.

Stk. 2. Ved arbejdstid forstås det tidsrum, hvor besætningsmedlemmet står til arbejdsgiverens rådighed og udfører sit arbejde eller sine opgaver i overensstemmelse med lovgivningen.

Stk. 3. Ved beredskabstjeneste forstås en tidsperiode, hvorunder et besætningsmedlem er pligtigt til at holde sig rede til med kort varsel at indfinde sig til tjenestegøring.

Stk. 4. Ved blokflyvetid forstås tidsrummet fra det tidspunkt, hvor et luftfartøj forlader sin standplads for at påbegynde flyvningen, til det tidspunkt, hvor det standser på den udpegede parkeringsplads, og hvor alle motorerne er standset.

Stk. 5. Den maksimale årlige arbejdstid fordeles så ligeligt som muligt over året.

§ 29. Besætningsmedlemmer har ret til og til på forhånd at blive underrettet om følgende fridage, hvor de er fritaget for enhver arbejds- og standbyforpligtelse:

- 1) Mindst 7 dage på ansættelsesstedet i hver kalendermåned, som kan omfatte eventuelle lovbestemte hvileperioder.
- 2) Mindst 96 dage på ansættelsesstedet i hvert kalenderår, som kan omfatte eventuelle lovbestemte hvileperioder.

Stk. 2. Ved ansættelsesstedet forstås det sted, som arbejdsgiveren har udpeget for besætningsmedlemmet, og hvor besætningsmedlemmet starter og afslutter sin arbejdsperiode eller serier af arbejdsperioder, og hvor arbejdsgiveren under normale forhold ikke har ansvar for indkvartering af besætningsmedlemmet.

Kapitel 12

Helbredsundersøgelser

§ 30. Besætningsmedlemmer har ret til en gratis helbredsundersøgelse for arbejdsgiverens regning, inden de påbegynder deres ansættelse, og derefter med regelmæssige mellemrum, jf. tillige bekendtgørelse om arbejdsmedicinske undersøgelser efter lov om luftfart.

Kapitel 13

Besætningsmedlemmernes forpligtelser

§ 31. De ansatte besætningsmedlemmer skal deltage i samarbejdet om sikkerhed og sundhed, og de skal medvirke til, at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige inden for deres arbejdsområde, herunder at de foranstaltninger, der træffes for at fremme sikkerhed og sundhed, virker efter deres hensigt.

Stk. 2. Bliver de ansatte besætningsmedlemmer opmærksomme på fejl eller mangler, som kan forringe sikkerheden eller sundheden, og som de ikke selv kan rette, skal de meddele det til et medlem af arbejdsmiljøorganisationen, eventuelle arbejdsledere eller arbejdsgiveren.

Kapitel 14

Forskellige bestemmelser

Dispensation

§ 32. ~~Trafikstyrelsen~~**Trafik- og Byggestyrelsen** kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne i denne bekendtgørelse, når det skønnes foreneligt med de hensyn, der ligger til grund for de pågældende bestemmelser, herunder internationale regler på området.

Straf

§ 33. Med bøde straffes den arbejdsgiver, der overtræder §§ 5-9, §§ 11-17, § 18, stk. 3, § 19, stk. 5 og 9, §§ 20-21, § 22, stk. 2-3, § 23 og §§ 28-29.

Stk. 2. Med bøde straffes den arbejdsgiver, der undlader at efterkomme et påbud eller forbud udstedt i medfør af denne bekendtgørelse, jf. § 10.

§ 34. Med bøde straffes et besætningsmedlem, der forsætligt, groft uagtsomt eller gentagende gange overtræder bestemmelserne i § 31.

§ 35. Med bøde straffes den udbyder af arbejdsmiljøuddannelse, der overtræder § 24, stk. 1, og §§ 25-27.

§ 36. For overtrædelse begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan der pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. luftfartslovens § 149, stk. 14.

Ikrafttræden

§ 37. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1.~~5. februar~~ **januar 2017**~~5.~~

Stk. 2. ~~Samtidig ophæves B~~bekendtgørelse nr. ~~918-138~~ af ~~18. november 2003~~**20. januar 2015** om arbejdsmiljøforhold for be-sætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj og for deres arbejdsgivere **ophæves**.

§ 38. Bekendtgørelsen gælder ikke for Færøerne.³⁾

~~Trafikstyrelsen~~**Trafik- og Byggestyrelsen, den 20. januar 2015**

/

- 2) For gravide arbejdstagere gælder forud for denne bekendtgørelse reglerne i Bestemmelser for Civil Luftfart (BL) 6-05, Bestemmelser om helbredskrav. Denne bekendtgørelse får i disse tilfælde kun betydning, for så vidt der er givet dispensation efter BL 6-05.
- 3) For Færøerne gælder BL 5-44, Bestemmelser om sikkerhed og sundhed for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj, 3. udgave af 8. juni 1998.